

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/265/2015/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

436/2015. (XI. 26.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2015. május 15-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárást** a 2015. november 26-án megtartott zárt ülésén született döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a V.-i Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2015. május 9. napján foganatosított közlekedésrendészeti intézkedés és annak módja miatt 2015. május 15-én postai úton terjesztette elő panaszát, amit 2015. június 2-án postai úton kiegészített.

I.

A panaszbeadvány szerint 2015. május 9. napján 7 óra körül érkezett meg a panaszos Németországból a lakása elé a tulajdonát képező kisteherautóval. Amikor megállt a ház előtt, egy megkülönböztető jelzést használó rendőrségi gépkocsi állt meg mögötte. A panaszos kiszállt a gépkocsiból, a rendőrségi gépkocsiból pedig két egyenruhás rendőr szállt ki, egy férfi és egy nő (csak a keresztnévüket ismerte a panaszos: L. és E.). A rendőrök a panaszoshoz léptek, és köszönés nélkül, fennhangon nekiestek, hogy miért nem állt meg hamarabb, mert már megkülönböztető jelzéssel üldözték őt.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panaszos nem értette a szituációt, és közölte a rendőrökkel, nem menekült előlük, nem is látta, hogy bárki őt követi. Ezzel összefüggésben a panaszos megjegyezte, hogy az aszfaltos R. útról lefordulva az utolsó kb. 600 méter rossz minőségű földes út a lakásáig, ezért azt a távolságot kb. 15 km/h sebességgel tette meg. Továbbá egy vasúti átjáró is van ezen az útszakaszon, ahol nincs elhelyezve jelzőberendezés, a vonatok kanyarodva érkeznek, azon csak óvatosan lehet áthaladni. Egyébként a panaszos a vasúti átjáró előtt meg is állt. A rendőrök azonban váltig azt állították, hogy a panaszost üldözték, aki nem állt meg nekik, és azért mentek utána, mert a járművén elöl nem volt rendszám.

A panaszos elismerte, hogy hiányzott az első rendszámtábla, mivel azt Németországból hazafelé útközben elhagyta. Hegyeshalomnál egy parkolóban aznap, hajnali 2 óra körül észlelte annak hiányát, de azt nem állt módjában akkor pótolni, illetve ideiglenes rendszámot nem tudott készíteni, mivel még papír sem volt nála. A rendőröknek ezt a panaszos elmondta, de nem sok megértést tanúsítottak vele szemben: csak azt kérdezték, miért nem jelentette be a rendszám eltűnését. A panaszos szerint szombaton hajnalban senki sem foglalkozott volna az ő problémájával.

A rendőrök elkérték a személyes iratait és a gépjármű forgalmi engedélyét, amelyek rendben voltak, ezért azokat visszakapta a panaszos. Ezt követően azonban a rendőrök közölték azt is, hogy a panaszos nem használta az irányjelzőt a megálláskor. A panaszos ekkorra már indulatossá vált, de visszafogta magát, nehogy még kellemetlenebb helyzetbe kerüljön. Világossá vált számára, hogy az egész intézkedés a személye ellen szolt, vélhetően a korábbi incidens miatt.

A panaszos közölte, hogy használta az irányjelzőt, de a rendőrök továbbra is azt állították, hogy azt a panaszos elmulasztotta, ezért helyszíni bírságot szabnak ki vele szemben. Amennyiben pedig nem fogadja el, feljelentést tesznek ellene. A panaszos azt válaszolta, hogy nem fogadja el a helyszíni bírságot, mivel a szabálysértést nem követte el, a feljelentést tudomásul veszi. A panaszos adatainak rögzítése közben a férfi rendőr megjegyezte, hogy az adóhatóság felé legalább háromszor fel fogja jelenteni a panaszost, ezért jelentős büntetésre számíthat. A panaszos szerint ezt a rendőr azért mondta, mivel a panaszosnak saját autószállító trélere van, amivel mindenféle dolgot szokott szállítani. A panaszos ezzel összefüggésben megjegyezte, hogy munkanélküli, úgy boldogul, ahogyan tud.

A rendőrök az adatrögzítést követően eltávoztak a rendőrségi gépkocsival. A panaszossal szembeni intézkedést a szomszédban lakó nő is végignézte a kertjéből, és meg volt rökönnyödvé.

2) A panaszos által fentebb említett korábbi „incidens” az volt, hogy nyolc évvel korábban egy földúton a panaszos motorkerékpárral közlekedett, mögötte utasként utaztatta feleségét, a tankon pedig a kislányát. Akkor ugyanez a két rendőr intézkedett vele szemben. A panaszosnál akkor nem voltak iratok, de alávetette magát az intézkedésnek, csak nem saját adatait diktálta be, mert félt a büntetéstől. A cselekménye miatt büntetőeljárás indult ellene: magánokirat-hamisítás miatt szabadságvesztésre ítélték, amelynek végrehajtását három év próbaidőre felfüggesztették, és emiatt a 10 éves tűzoltói szolgálatát is be kellett fejeznie.

3) A panaszos szerint a fentebb említett korábbi szabályszegése miatt nehezteltek rá a mostani alkalommal a rendőrök. A panaszosban olyan érzést váltott ki, hogy nem utoljára találkozott

2015 májusában a rendőrökkel. A férfi rendőrrel a panaszosnak az a véleménye, hogy „kimagasló közutálatnak örvend”, akit sokan ismernek, de nem mondanak jót róla, illetve a károsultak nem mernek panaszkodni.

A panaszos hangsúlyozta, hogy nem a szolgálati fellépés módját (azt, hogy nem mutatkoztak be, és nem köszöntek) és a rendőri hangnemet sérelmezi, hanem azt, hogy megfenyegették: háromszor feljelentik az adóhatóságnál, hogy nagy büntetést kapjon.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A panaszossal szemben a V.-i Rendőrkapitányság ... Rendőrőrs két beosztottja, egy r. főtörzsőrmester és egy r. törzsszázlós (mindketten körzeti megbízottak) intézkedett 2015. május 9-én a panaszos háza előtt.

2) A V.-i Rendőrkapitányság r. alezredes vezetőjének tájékoztató levele az alábbi információkat tartalmazza.

a) A panaszossal szembeni rendőri intézkedés jogalapja a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 13. §-ának (1) bekezdése (intézkedési kötelezettség), 29. §-ának (1) bekezdés a) pontja (igazoltatás), valamint 44. §-ának (1) bekezdés b) pontja (közlekedésrendészeti intézkedés) volt.

A rendőri intézkedés kiváltó oka a panaszos hatósági jelzés nélküli közlekedése, illetve az irányjelzés elmulasztása volt. A rendőrök szabálysértési feljelentést tettek – a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 9. §-ának (1) bekezdése alapján, mivel a panaszos megszegte a KRESZ 5. §-ának (1) bekezdés b) pontjában, illetve 29. §-ának (2) bekezdésében foglaltakat.

A panaszos megállítási körülményei kapcsán a tájékoztató levél azt tartalmazza, hogy az szakszerű volt. Végrehajtása a közúti közlekedés rendjéről szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 6. §-ának (2) bekezdés ab) pontja alapján történt („Ha a rendőr a forgalmat nem útkereszteződésben irányítja, a járművek megállítására menet közben a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból, illetve motorkerékpárról ad jelzést, karjának, fehér szegélyű piros tárcsának, piros vagy fehér fényű lámpának fel-le mozdításával, illetőleg hangszórón vagy a megállásra felhívó szövegű felirattal.”) Jelen ügyben a megállítás megkülönböztető fényjelzéssel, illetve hangszóróval történt, a 7001/2006. (IV. 6.) ORFK Irányelv alapján.

A rendőrök szolgálati fellépése az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében, illetve a Szolgálati Szabályzat 5. §-ában írtaknak megfelelt.

b) A szabálysértési feljelentésben szerepel, hogy a panaszos felháborodott magatartást tanúsított a rendőri intézkedés megkezdésekor, később pedig személyeskedő hangnembe váltott, és a szabálysértések tényét nem ismerte el.

Az intézkedő rendőrök hangneme kulturált volt. Az intézkedés során határozottan léptek fel, de udvarias bánásmódban részesítették a panaszost, embertelen, megalázó bánásmódnak a gyanúja sem merült fel. Nem felel meg a valóságnak a panaszos azon állítása, hogy a rendőrök intézkedés közben azt mondták, „legalább háromszor feljelentik az adóhatóság felé, így jelentős büntetésre számíthat”. A rendőrök a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felé nem tettek feljelentést, és ilyen kijelentés nem hangzott el. Az intézkedő rendőrök az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság követelményét betartották az intézkedés során.

c) A panasz azon része tekintetében, hogy a férfi rendőr hogyan viselkedett a panaszossal, a tájékoztató levél az alábbiakat tartalmazza. A panaszos szerint a r. főtörzsőrmester „az emberek körében hírhedt, mivel terrorizálja őket, és a károsultak nem mernek fellépni ellene”. Ezzel a panaszosi véleménnyel kapcsolatban a kapitányságvezető azt az adatot szolgáltatotta, hogy a RobotZsaru Neo rendszer adatai szerint 2009 januárja óta összesen egy esetben érkezett panasz a r. főtörzsőrmesterrel szemben (, amit a rendőri intézkedés jogszerűsége miatt elutasítottak egyébként), ellenben több éve elismert körzeti megbízottként dolgozik.

d) A panaszos beadványában egy korábbi „incidensre” utalt, amelynek tekintetében a rendőrségi tájékoztatás az alábbiakat tartalmazza. 2005. augusztus 7-én a panaszossal szemben szintén ez a két rendőr intézkedett. Akkor a rendőri intézkedés következményeként a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 276. §-a alapján magánokirat-hamisítás vétségének megalapozott gyanúja miatt eljárás indult a panaszossal szemben. De ez a büntetőügy semmilyen módon nem kapcsolódik a panaszolt rendőri intézkedéshez.

A panaszban említett részrehajló intézkedés tekintetében a rendőrségi tájékoztatás azt rögzíti, hogy a rendőrök az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdését messzemenőig figyelembe véve és betartva intézkedtek a panaszossal szemben.

A V.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint továbbá említést érdemel, hogy az intézkedő rendőrök szolgálati eligazításában kiemelt szerepet foglalt el a vasútállomás környékének visszatérő ellenőrzése, valamint a kirívó szabálysértőkkel szemben szükséges rendőri intézkedések megtétele. A panaszos egyébként maga is leírta: „az elmúlt nyolc évben nem mondhatom, hogy utaztak volna rám”.

A panaszos a helyszínen nem ismerte el a szabálysértés tényét, de beadványában igazat adott az intézkedő rendőröknek abban, hogy az általa vezetett járművön elől nem volt hatósági jelzés. A panaszos tíz évvel ezelőtt, amikor a segédmotor-kerékpárt vezette, a felesége és a gyermeke testi épségét különösen veszélyeztette. Az intézkedő rendőrök akkor az intézkedéssel egy közlekedési baleset bekövetkezését is megelőzhatték.

A kapitányságvezető véleménye szerint mind a tíz évvel ezelőtti, mind a panaszolt rendőri intézkedés törvényes és jogszerű volt, amely nem volt részrehajló, fenyegetést nem tartalmazott.

3) A ... Rendőrőrs r. főtörzsőrmestere a Testület felhívására utólag jelentést készített, amely az alábbiakat tartalmazza.

A panaszos által vezetett járművet azért állították meg, mert a járműszerelvényen elől nem volt hatósági jelzés és a panaszos több alkalommal nem használt irányjelzőt kanyarodáskor. A rendőrök a lehetőségekhez képest minden eszközzel jeleztek a panaszosnak, fényjelzést használtak, hangjelzést adtak, melyekre azonban nem reagált, megelőzni pedig az útviszonyok miatt nem tudták.

A panaszos a megállást követően kiszállt a járműből, fáradtnak és ingerültnek tűnt. Intézkedés közben, amikor a rendőrök felhívták a figyelmét az elkövetett szabálysértésekre – amelyek vonatkozásában közölték, hogy vagy helyszíni bírságot szabnak ki vagy pedig feljelentést tesznek – még ingerültebb és agresszív lett, majd pedig azt mondta, hogy jelentsék fel, abból bíróság lesz és ott már többször csak figyelmeztették és nem bírságolták meg. Mivel a panaszos a helyszíni bírságot nem fogadta el, a rendőrök végül feljelentést tettek a panaszos ellen a hatósági jelzés hiánya és az irányjelzés elmulasztása miatt.

A r. főtörzsőrmester úgy nyilatkozott, hogy ők kulturáltan és udvariasan léptek fel a panaszossal szemben, nem felel meg a valóságnak az, hogy megfenyegette a panaszost a r. főtörzsőrmester, miszerint az adóhatóságnál feljelenti.

A r. főtörzsőrmester és a r. törzsszázlós évekkor korábban intézkedett már a panaszossal szemben egy előállítás során, mikor is a panaszos valótlan adatokat diktált be a rendőröknek. Azonban az, hogy a rendőrök kit állították meg, csak az intézkedés végén derült ki számukra. Ugyanakkor egyik rendőr sem volt részrehajló a panaszolt rendőri intézkedés során. Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdése szerinti rendelkezéssel kapcsolatban a jelentésében megjegyezte a r. főtörzsőrmester, hogy a helyszínen szabálysértés esetén a rendőr dönt, hogy figyelmeztet, bírságol, vagy adott esetben feljelentést tesz, és mivel a panaszos nem volt közreműködő az intézkedésnél, ezért a rendőrök számára a feljelentés maradt lehetőségként.

4) Az „Eligazítás a napi feladatok ellátáshoz” elnevezésű dokumentum azt tartalmazza, hogy a két rendőr az eligazítás során olyan szempontok szerint kellett, hogy ellássa szolgálati feladatait, hogy a lakosság szubjektív biztonságérzetét növeljék. Előírás volt, hogy a szabálysértést elkövetőkkel szemben differenciáltan kell intézkedni: kisebb súlyú szabálysértések esetén alkalmazzák a figyelmeztetést, a kirívó szabálysértőkkel szemben a szükséges intézkedéseket tegyék meg. A nagyobb boltok környékét, benzinkutakat és a vasútállomásokat visszatérően ellenőrizni kell.

5) A rendőrség továbbította a Testület részére a feljelentést, amely szerint a szabálysértés 2015. május 9-én 7 óra 10 perckor történt. Az intézkedő rendőrök a panaszos lakóhelyén, a R. út és Á. utca kereszteződésében álló ellenőrzést tartottak. Annak során elhaladt előttük egy gépjármű, amin elől nem volt hatósági jelzés és annak szélvédője mögött sem volt látható jelzés. A hatósági jelzés hiánya miatt a jármű után mentek a rendőrök. A két gépkocsi között több jármű is volt, de a rendőrök jól látva tudták követni. A gépkocsi, ami egy autószállító trélerrel húzott maga után, lekanyarodott balra, a P. utcán, ahol az irányjelzést elmulasztotta, ekkorra már nem volt a két gépkocsi között más jármű. A rendőrök fényjelzéssel és dudálással próbálták a panaszos figyelmét felhívni, hogy álljon félre, mert intézkedés alá akarják vonni. A panaszos azonban továbbhaladt a gépkocsival, majd átment a vasúti átjárón,

ami után jobbra kanyarodott, rövid haladás után balra és az utca jobb oldalán megállt, de az irányjelzőt ismét nem használta.

A rendőrök megálltak a szolgálati gépkocsival mögötte, kiszálltak, és közölték a panaszossal, hogy gépjármű ellenőrzést tartanak, adja át személyes és a gépkocsi iratait. Az iratok keresése közben a rendőrök közölték az intézkedés okát, amire a panaszos felháborodott, hogy reggel az első hatósági jelzést elhagyta a Hegyeshalomnál levő határátkelőhely környékén. A hatósági jelzés elvesztését a panaszos nem jelentette egy hatóságnál sem.

A rendőrök leellenőrizték a panaszos és a jármű iratait az országos nyilvántartóban, amely negatív eredménnyel járt, illetve a gépjármű is rendben volt. A rendőrök ezt követően közölték a panaszossal, hogy az irányjelzés szabályainak megszegése és a hatósági jelzés hiánya miatt helyszíni bírságról szóló nyomtatványt töltenek ki, ha azt a panaszos elfogadja. A panaszos közölte, hogy a rendőrök 10 éve is megpróbálták őt „megszívatni”, akkor sem sikerült, mert az akkori okirat-hamisítás miatt is csak figyelmeztetést kapott, így most sem fogadja el a helyszíni bírságot. A rendőrök feljelenthetik, hiszen ügyis csak figyelmeztetve lesz.

A rendőrök ekkor közölték a szabálysértés tényét és azt, hogy ellene szabálysértési feljelentést tesznek, amit tudomásul vett, de a nyilatkozat adatszolgáltatására nem felelt, azt nem írta alá, illetve a szabálysértéseket nem ismerte el.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, illetve az Alaptörvény XV. cikkében foglalt diszkrimináció tilalmát az alábbiak szerint.**

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vonta-e intézkedés alá.

A panaszbeadványban a panaszos arról számolt be, hogy közúti közlekedése során állították meg a rendőrök.

A rendőrségi dokumentumokból kiderül, hogy a szolgálatot teljesítő rendőrök álló ellenőrzést tartottak szolgálati gépkocsival, amikor észlelték a panaszos által vezetett gépkocsit, és azt, hogy első hatósági jelzés nélkül közlekedik. Utánamentek, és akkor azt is tapasztalták, hogy irányjelzés nélkül közlekedett a panaszos.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 4. pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-a szerint a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki, vagy helyszíni bírság kiszabása helyett – ha a szabálysértési eljárásról szóló törvényben megállapított feltételek fennállnak – szóbeli figyelmeztetést alkalmaz.

Tekintettel arra, hogy az intézkedő rendőrök közlekedésrendészeti ellenőrzés során jártak el, a Testület utal az Rtv. 44. §-ára, amelynek (1) bekezdés b) pontja szerint a rendőr az Rtv.-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti.

A közlekedésrendészeti intézkedés során tehát a rendőrség ellenőrizheti a közlekedési rendszabályok megtartását. Ez az intézkedési jog a rendőrséget minden esetben (akkor is, ha egyébként jogsértésre utaló körülményt nem tapasztal) megilleti.

A rendőrség által hivatkozott és észlelt szabályszegéssel összefüggésben továbbá a Testület utal a KRESZ vonatkozó rendelkezéseire. A KRESZ 5. §-a tartalmazza a járművek közlekedésben való részvételének feltételeit. Az (1) bekezdés szerint a közlekedésben olyan járművel szabad részt venni, amelynek jogszabályban meghatározott érvényes hatósági engedélye van; amelyre külön jogszabályban meghatározott számú, típusú és elhelyezésű hatósági jelzés(ek) [rendszám-tábla(ák)] van(nak) felszerelve; amelynek műszaki-, biztonsági- és környezetvédelmi jellemzői megfelelnek a jogszabályban meghatározott feltételeknek; amely az utat és tartozékait nem rongálja és azok környezetét nem szennyezi; amely megfelel a (9) bekezdésben meghatározott feltételnek (diplomáciai jelzés használatának tilalma), illetve amelyre a külön jogszabályban meghatározottak szerinti kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási fedezet fennáll. Az 5. § (2) bekezdése szerint a jármű vezetője, mielőtt a járművel a telephelyről (így különösen a garázsból) elindul, köteles – egyebek mellett – a hatósági jelzés(ek) [rendszám-tábla(ák)] meglétét, állapotát – az adott körülmények között indokolt módon – ellenőrizni. A (3) bekezdés szerint, ha a jármű az (1) bekezdés szerinti rendelkezéseknek nem felel meg, a vezető a járművel nem indulhat el és az elindulásra vonatkozó utasítás végrehajtását köteles megtagadni. Az (5) bekezdés előírása, hogy a hatósági jelzés(ek)e[t] [rendszám-tábla(áka)t] a járművön a felszerelésére kijelölt helyen, jól olvasható állapotban kell tartani, azt megváltoztatni, letakarni vagy jogosulatlanul eltávolítani tilos.

A KRESZ 29. §-a az irányváltoztatás, irányjelzés szabályait tartalmazza. Aki járművel irányt változtat (terelővonalat, az úttest szélét vagy képzeletbeli felezővonalát átlépi, forgalmi sávot változtat, másik útra bekanyarodik, főútvonalról vagy szilárd burkolatú útról letér stb.) köteles az azonos irányban vagy szemben haladó, irányt nem változtató járműveknek elsőbbséget adni. Az irányváltoztatást – ide nem értve a körforgalmú útra történő bekanyarodást – a művelet előtt kellő időben megkezdett és annak befejezéséig folyamatosan adott irányjelzéssel kell jelezni. E rendelkezést kell alkalmazni a körforgalmú útról történő letérés esetében is. A jármű vezetője egyéb esetben (pl. útkereszteződésben kanyarodó főútvonalon való továbbhaladás esetén) is adhat irányjelzést, ha ezzel továbbhaladási irányáról a közlekedés más résztvevői számára többlettájékoztatást ad, az irányjelzés azonban megtévesztő nem lehet.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 224. §-a szabályozza a közúti közlekedési igazgatási szabályok megsértésének tényállását. A szabálysértést az követi el, aki a KRESZ meghatározott közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a 217-222. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg.

A Testület a vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – akkor, amikor a rendőrség az intézkedés jogalapjaként szabálysértés elkövetésére hivatkozik – az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztethetett.

A hatósági jelzés nélküli közlekedés, illetve az irányjelzés nélküli közlekedés olyan jogellenes magatartás, amely szabálysértési felelősségre vonás kilátásba helyezését indokolja. Ezért **a Testület megítélése szerint a szabálysértés elkövetésének gyanúja bizonyosan olyan körülmény, amely a közrend védelme érdekében az Rtv. idézett 13. §-a alapján intézkedési kötelezettséget keletkeztetett. A rendőrség továbbá megfelelő jogszabályi felhatalmazás birtokában járt el akkor, amikor a panaszossal szemben az Rtv. 44. §-a alapján közlekedésrendészeti intézkedést (annak keretében igazoltatást) foganatosított. A Testület megállapítása szerint a jogszerű rendőri fellépéssel nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

2) A panaszbeadvány szerint a vele szemben intézkedő rendőrök egy, a panaszos által korábban elkövetett jogsértés miatt nehezteltek rá, és az egyik rendőr megfenyegette: többszörösen feljelenti az adóhatóságnál, hogy megbüntessék a panaszost. A panaszos ugyanakkor maga említette beadványában, hogy a rendőrök az elmúlt években nem „utaztak rá”.

A V.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele szerint az intézkedő rendőrök az adóhatóság felé nem tettek feljelentést, és ilyen kijelentés nem hangzott el. Az a tény igaz, hogy tíz évvel korábban ugyanaz a két rendőr intézkedett a panaszossal szemben, de az annak következményeként indult büntetőeljárás semmilyen módon nem kapcsolódik a panaszolt 2015. májusában történt rendőri intézkedéshez. A rendőrök az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdését messzemenőig figyelembe véve és betartva intézkedtek a panaszossal szemben.

A r. főörzsőrmester jelentésében előadta, hogy csak az intézkedés végén tudták meg: a panaszos olyan állampolgár, akivel szemben korábban már intézkedtek. Nem volt részrehajló az intézkedésük, és azért döntöttek a feljelentés mellett, mert a panaszos nem volt közreműködő, ezért ez az eszköz maradt lehetőségként. A szabálysértési feljelentés továbbá azt tartalmazza, hogy a panaszos az intézkedés végén közölte: a rendőrök 10 éve is megpróbálták őt „megszívadni”, akkor sem sikerült, mert az akkori bűncselekmény elkövetése miatt is csupán figyelmeztetésben részesült, ezért jelen esetben sem fogadja el a helyszíni bírságot, ha feljelentik, akkor is csak figyelmeztetést kap.

a) A Testület a panasz fenyegetésre vonatkozó része tekintetében utal az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Ezen törvényi rendelkezéssel összefüggésben a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire, különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége. Ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület továbbá felhívja a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás értékeit, megtestesítik az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgálnak, illetve morális alapot biztosítanak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 1. pontja szerint a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”. Az Etikai Kódex 5. pontja kimondja, hogy „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint pedig a rendőr „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület a fentiekén túlmenően utal a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakra, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület a panasznak a fenyegető kijelentés megtörténteire vonatkozó része tekintetében a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, ezért az Rtv. hivatkozott rendelkezésének megsértése miatt a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem megállapítható.

b) Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdése rögzíti a részrehajlásmentes intézkedés kötelezettségét: a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni. A részrehajlás nélküliség azt jelenti, hogy a rendőri intézkedés során a rendőr az érintett személyére tekintet nélkül bárkivel szemben köteles eljárni. A rendőri intézkedés során nemre, fajra, vallásra, politikai nézetre tekintettel különbséget tenni nem szabad, illetve ez a minőség a rendőri intézkedés megtételének vagy elmulasztásának alapja nem lehet.

A Testület az Állásfoglalás III. rész 1) pontjában kifejtettekkel összhangban megismétli, hogy a panaszossal szembeni intézkedés jogszerű és indokolt volt, nem látott olyan momentumot, ami alapján az elfogult intézkedésre lehet következtetni. Önmagában az a tény, hogy egy évtizeddel korábban ugyanaz a két rendőr intézkedett a panaszossal szemben, nem jelenthet olyan körülményt egy kis településen, amiből a rendőrök elfogultságára lehet következtetni. **A Testület megállapítása szerint a vizsgált esetben a panaszossal szembeni eljárás nem ütközött a diszkrimináció alkotmányos tilalmába, egyúttal nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát sem.**

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a közlekedésrendészeti intézkedést (illetve annak keretében az igazoltatást) jogszerűen és indokoltan hajtották végre a rendőrök. A rendőri intézkedés során elhangzó fenyegető kijelentés megtörténte tekintetében a Testület az ellentmondó bizonyítékok miatt nem állapíthatott meg jogsérelmet. **Megállapítása szerint ugyanakkor a rendőrök részrehajlásmentesen intézkedtek a panaszossal szemben.**

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2015. november 26.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag